

Nymfer af danske guldsmede og vandnymfer

Kendetegn til familier, slægter mv.

v./ Mogens Holmen, marts 2017

Variation hos samme art

Størrelsesbetingede (1)

(Kendte kendetegn bygger ofte på store og evt mellemstore nymfer (inkl. exuvier))

- Længde i takt med hudskifter
- Proportioner af krop og kropsdele – bl.a. også vingeanlæg (størrelsesindikator)
- Udvikling/form af diverse andre formdetaljer – f.eks. øjne, gælleblade, torne, cerci....
- Farvetegninger

Variation hos samme art

Størrelsesbetingede (2)

Variation hos samme art

Individuelle:

- Især farve/farvetegninger
- Til tider udvikling/form af diverse formdetaljer – f.eks. gælleblade, evt. rygtorne....
- og også lidt teleskop-vækst mellem led

Kendetegn i DK for familier m.fl.

Guldsmede og vandnymfer – *Anisoptera* og *Zygoptera*

Vandnymfer - *Zygoptera*

- Lang, mere eller mindre cylindrisk bagkrop
- Tre gælleblade på bagkropsspidsen (kan være tabt eller beskadiget; kan til en vis grad regenereres i løbet af et antal hudskifter)

Guldsmede - *Anisoptera*

- Bagkrop kort eller lang; relativt bredere, ikke-cylindrisk med mere eller mindre rundede sider
- Bagkropsspidsen med tre tydelige bagudrettede torne (og også nogle mindre torne mv), der kan samles til en kegleform

Mosaikguldmedefamilien - *Aeshnidae*

- Masken ret flad med smalle gribeflige fortil
- Følehorn smalle, trådformede i ydre del.
- Langstrakt bagkrop, der smalner ret langsomt til bagtil (gælder dog ikke altid helt små nymfer < 1 cm)
- Vingeanlæg ligger samlet (dog tit ikke på exuvier)
- Lever i bredt spektrum af stillestående eller langsomt rindende ferske (evt. brakke/saltpåvirkede) vande med vegetation – kravler på planter, bund mv.
- De fleste mindst godt et år som nymfe, bl.a. en del arter efter overvintrende æg. Kort nymfeudvikling forår-sommer forekommer dog også.

Flodguldsmedefamilien – *Gomphidae*

- Følehorn brede, også ydre dele
- Masken ret flad med smalle gribeflige fortil
- Kroppen temmeligt eller meget flad

Flodguldsmedefamilien – *Gomphidae*

- Lever i vandløb eller større rene/iltrige søer - steder med stenbund eller ret åben sandbund – mere eller mindre gravende
- Flerårige

Kongeguldsmedefamilien – *Cordulegastridae*

- Masken dybt skeformet hvælvet med brede, ca trekantede gribeflige fortil. Følehorn smalle, trådformede i ydre del.
- Maskens gribeflige med meget groft og uregelmæssigt tandet forrand.
- Vingeanlæg divergerer parvis
- Ret langstrakt bagkrop, der smalner langsomt til bagtil (men hoved kort, bredt)

Kongeguldsmedefamilien - *Cordulegastridae*

- Lever i ret rene/iltrige vandløb og kildevæld (evt. i damme kraftigt påvirket af sådanne) – gerne delvist nedgravet
- Flerårig

Smaragdlibel- og Libelfamilierne

Corduliidae og Libellulidae

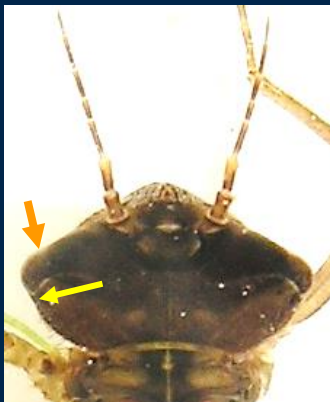
Ved artsbestemmelse er det tit mest rationelt ikke at skelne mellem familierne

- Masken dybt skeformet hvælvet med brede, ca trekantede gribeflige fortil.
- Maskens gribeflige med regelmæssigt, ikke meget groft tandet forrand.
- Følehorn smalle, trådformede i ydre del.
- Ret kort bagkrop, der smalner relativt kort til bagtil.
- Vingeanelæg ligger samlet (dog tit ikke på exuvier)
- Lever i bredt spektrum af stillestående eller langsomt rindende ferske (evt. brakke/saltpåvirkede) vande – kravler på planter, bund mv. eller delvist nedgravede i løst/finkornet sediment.
- De fleste lever mindst knapt et år som nymfe. Kort nymfeudvikling (f.eks. forårssommer efter ægovervintring) forekommer dog også, især hos Hedelibellerne.

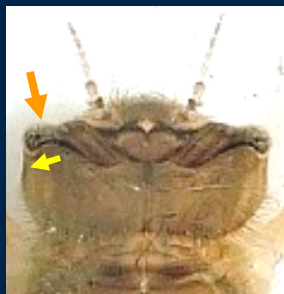
Smaragdlibelfamilien - *Corduliidae* (større nymfer)

- Masken ved basis med en fin midtrille
- Lidt grovere tænder fortil på maskens gribeflige
- Små øjne, der ikke stritter meget ud til siderne
- Hovedets sider, lige bag øjnene, er svagt eller stærkere konvergerende bagud

Libelfamilien - *Libellulidae* (større nymfer)

- Masken ved basis uden en fin midtrille
- Lidt finere tænder fortil på maskens gribeflige
- Øjnenes størrelse og udstritning til siderne varierer meget
- Hovedets sider, lige bag øjnene, varierer fra tydeligt konvergerende bagud til parallelle

Pragtvandnymfefamilien - *Calopterygidae*

- Følehornenes 1. led meget langt, kraftigt og ret fremadrettet – på længde med eller længere end de efterfølgende, tynde led tilsammen
- Gælleblade meget stive, ret tykke og ugennemsigtige (ofte mørke med 1-2 lyse tværbånd); det midterste gælleblad er tydeligt kortere end de yderste.
- Masken fra forkanten med en dyb indskæring, der lidt nede udvider sig til et langt hul
- Ben lange og ret slanke
- Lever i rindende vand – kravler på planter mv.
- Normalt klækker arternes æg ret kort efter æglægningen, og nymferne overvintrer derpå N (ofte 2) gange før forvandling forår-sommer.

Kobbervandnymfefamilien - *Lestidae*

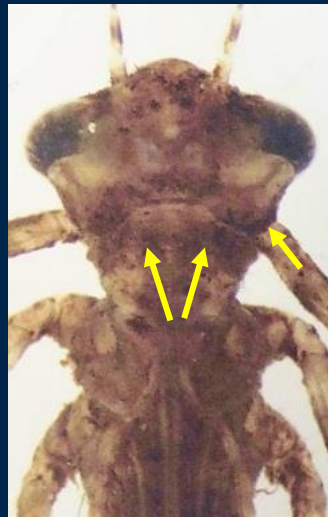
- Gælleblade lange, tynde, med sideårer ca. vinkelret ud fra midtertrachéen (ikke tydeligt skrå), normalt med mere eller mindre tydelige mørke tværbånd
- Forbryst stærkt indsnævret fortil, så hovedet, der er meget kort, næsten "sidder på en stilk"
- Masken på indersiden med lange børster placeret i to tydeligt skrå rækker
- Bagkrop altid temmeligt langstrakt cylindrisk, dog tilsmalnet bagtil
- Ben altid temmeligt slanke
- Nymfeudvikling i løbet af få måneder i sommerhalvåret (overvintrer som æg eller (Vintervandnymfer) som voksen).

familien *Platycnemididae*

Fjerbenet vandnymfe – *Platycnemis pennipes*

- Masken på indersiden ca. 4 ret spredte børster ca. på række tværs over.
- Forbrystets overside (pronotum) med fremtrædende buler på hver side af midten
- Gællebladene ret tynde, med sideårer, der grener skråt ud fra midtertrachéen
- Gælleblade med uregelmæssige mørke pletter og/eller tværbånd, der ofte er særligt fremtrædende nær spidsen; gællebladene ender i en smal, lang, gerne lys spids (der dog ligesom resten af larven ofte er temmelig beskidt).
- Hovedets baghjørner næsten ca. retvinklet fremstående, kun kort afrundede.

familien *Platycnemididae*

Fjerbenet vandnymfe – *Platycnemis pennipes*

- Bagkroppen noget kort, bagtil tilsmalnet på et ret langt stykke
- Ben relativt brede, temmeligt lange; lår gerne med 4 mørke tværbånd
- Lever i vandløb eller større rene/iltrige søer – kravlende mellem vandplanter mv eller mellem træerødder
- Artens æg klækker ret kort efter æglægningen, og nymferne overvintrer derpå 2 (evt. kun 1) gange før forvandling forår-sommer.

familien *Coenagrionidae* (større nymfer)

- Gælleblade tynde, med sideårer, der grener skråt ud fra midtertrachéen
- Gælleblade kan have mørke tværbånd eller pletter eller mangle dem. Gælleblade kan variere meget i formen; de kan til tider ende i en smal spids/brod, men har anderledes kombination af form og farvetegning end hos fjerbenet vandnymfe
- Masken på indersiden med lange børster placeret i en gruppe/række (evt. dog med kun 1 børste – ofte en skrå række) på hver side af midten
- Hovedets baghjørner varierer mellem at være næsten retvinklet fremstående til at være bredt afrundede ikke-fremstående

familien *Coenagrionidae* (større nymfer)

- Bagkrop varierer i længde og tilsmalning bagtil
- Ben relativt brede, lårene med 0-4 mørke tværbånd (4 kun dværgvandnymfe)
- Normalt klækker arternes æg ret kort efter æglægningen, og nymferne overvintrer derpå N (ofte 1-2) gange før forvandling forår-sommer.

Kendetegn i DK for slægter m.fl.

Mosaikguldmedefamilien - *Aeshnidae*

- Masken ret flad med smalle gribeflige fortil
- Følehorn smalle, trådformede i ydre del.
- Langstrakt bagkrop, der smalner ret langsomt til bagtil (gælder dog ikke altid helt små nymfer < 1 cm)
- Vingeanlæg ligger samlet (dog tit ikke på exuvier)
- Lever i bredt spektrum af stillestående eller langsomt rindende ferske (evt. brakke/saltpåvirkede) vande med vegetation – kravler på planter, bund mv.
- De fleste mindst godt et år som nymfe, bl.a. en del arter efter overvintrende æg. Kort nymfeudvikling forår-sommer forekommer dog også.

Mosaikguldsmedefamilien - *Aeshnidae*

Håret mosaikguldsmed – *Brachytron*

- Øjne små, sidder langt fremme og udgør en ret lille del af hovedets side

Øvrige Mosaikguldsmede – *Aeshna*

- Øjne store, kraftigere fremstående fortil (dog varierende efter især nymfens størrelse men også lidt art)

Kejserguldsmede – *Anax*

- Øjne store, svagere fremstående fortil (dog varierende efter især nymfens størrelse)

Flodguldsmedefamilien - *Gomphidae*

- Følehorn brede, også ydre dele
- Masken ret flad med smalle gribeflige fortil
- Kroppen temmeligt eller meget flad

Flodguldsmedefamilien - *Gomphidae*

- Lever i vandløb eller større rene/iltrige søer - steder med stenbund eller ret åben sandbund – mere eller mindre gravende
- Flerårige

Flodguldsmedefamilien - Gomphidae

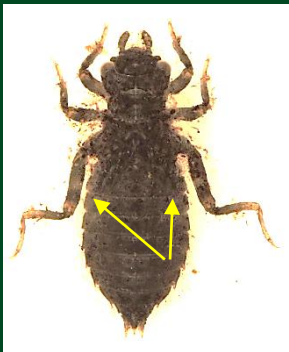
Flodguldsmed - *Gomphus*

- Rygtorne mangler helt
- Vingeanlæg ligger samlet (dog tit ikke på exuvier)

Tangguldsmed og Kølleguldsmed – *Onychogomphus* og *Ophiogomphus*

- Rygtorne eller –forhøjninger på de fleste bagkropsled
- Vingeanlæg divergerer parvis

Kongeguldsmedefamilien - *Cordulegastridae*

- Masken dybt skeformet hvælvet med brede, ca trekantede gribeflige fortil. Følehorn smalle, trådformede i ydre del.
- Maskens gribeflige med meget groft og uregelmæssigt tandet forrand.
- Vingeanlæg divergerer parvis
- Ret langstrakt bagkrop, der smalner langsomt til bagtil (men hoved kort, bredt)

Kongeguldsmedefamilien - *Cordulegastridae*

- Lever i ret rene/iltrige vandløb og kildevæld (evt. i damme kraftigt påvirket af sådanne) – gerne delvist nedgravet
- Flerårig

Smaragdlibel- og Libelfamilierne

Corduliidae og Libellulidae

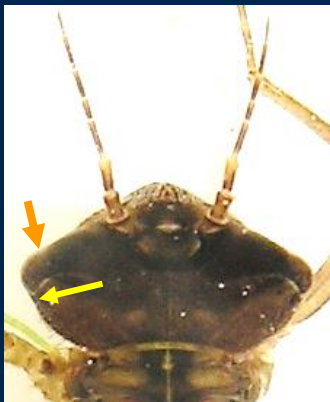
Ved artsbestemmelse er det tit mest rationelt ikke at skelne mellem familierne

- Masken dybt skeformet hvælvet med brede, ca trekantede gribeflige fortil.
- Maskens gribeflige med regelmæssigt, ikke meget groft tandet forrand.
- Følehorn smalle, trådformede i ydre del.
- Ret kort bagkrop, der smalner relativt kort til bagtil.
- Vingeanelæg ligger samlet (dog tit ikke på exuvier)
- Lever i bredt spektrum af stillestående eller langsomt rindende ferske (evt. brakke/saltpåvirkede) vande – kravler på planter, bund mv. eller delvist nedgravede i løst/finkornet sediment.
- De fleste lever mindst knapt et år som nymfe. Kort nymfeudvikling (f.eks. forårssommer efter ægovervintring) forekommer dog også, især hos Hedelibellerne.

Smaragdlibelfamilien - *Corduliidae* (større nymfer)

- Masken ved basis med en fin midtrille
- Lidt grovere tænder fortil på maskens gribeflige
- Små øjne, der ikke stritter meget ud til siderne
- Hovedets sider, lige bag øjnene, er svagt eller stærkere konvergerende bagud

Smaragdlibelfamilien - *Corduliidae* (større nymfer)

Grøn smaragdlibel - *Cordulia* (større nymfer)

- Rygtorne t.o.m. S8 el. S9, især bagtil ikke ret kraftige eller udstående
- Sidetorne findes på S8 og S9, altid ganske korte
- Påfaldende kontrastrigt tegnet på bryst og hoved

Arktisk smaragdlibel – *Somatochlora arctica* (større nymfer)

- Ryg- og sidetorne mangler helt
- Påfaldende tæt og lang behåring bagtil på bagkroppen
- Ikke påfaldende kontrastrigt tegnet
- Kun i småvandsamlinger i meget næringsfattige, mosrige fattigkær, højmoser og vældområder

Øvrige smaragdlibeller – *Somatochlora* spp. (større nymfer)

- Rygtorne t.o.m. S9, også bagtil ret kraftige og udstående
- Sidetorne findes på S8 og S9, ganske korte eller evt. (Plettet smaragdlibel) mellemlange på S9
- Ikke påfaldende kontrastrigt tegnet på bryst og hoved

Smaragdlibelfamilien - *Corduliidae*

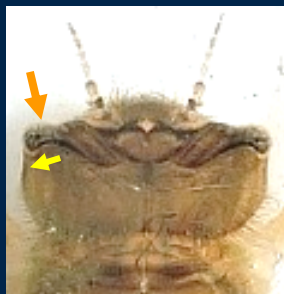
Toplettet Falkelibel – *Epitheca bimaculata*

- Rygtorne t.o.m. S9, flere af dem meget kraftige og udstående, de bageste dog mere lave og krummede
- Sidetorne på S9 meget lange og divergerende; S8 med ret korte sidetorne
- Påfaldende kontrastrigt tegnet på bl.a. bryst og hoved
- Kan blive større end vores øvrige nymfer af *Corduliidae* og *Libellulidae*, men anses for uddød i DK.

Libelfamilien - *Libellulidae* (større nymfer)

- Masken ved basis uden en fin midtrille
- Lidt finere tænder fortil på maskens gribeflige
- Øjnenes størrelse og udstritning til siderne varierer meget
- Hovedets sider, lige bag øjnene, varierer fra tydeligt konvergerende bagud til parallelle

Libelfamilien - *Libellulidae*

Libellula og *Orthetrum* (større nymfer)

- Små øjne, der ikke stritter meget ud til siderne.
- Hovedets sider, lige bag øjnene, er ca. parallelle eller (Firepletet libel) ret svagt konvergerende bagud
- Ofte ret kraftig behåring på krop og de ofte relativt korte ben
- Sidetorne findes på S8 og S9, altid ganske korte
- Rygtorne oftest ret lave og bagtil små (hos Spidspletet libel dog kraftige og udstående)

Libelfamilien - *Libellulidae*

Libellula (større nymfer)

- Rygtorne mindst t.o.m. S7, normalt også på S8 og til tider (Spidsplettet libel) også S9

Blåpile – *Orthetrum* (større nymfer)

- Rygtorne oftest højst t.o.m. S6, og kun sjældent (visse individer af den ret slankkroppede Lille blåpil) også S7

Libelfamilien - *Libellulidae*

Kærguldsmede, hedelibeller og flammelibel – Leucorrhinia, Sympetrum og Crocothemis erythraea (større nymfer)

- Ret store øjne, der stritter meget ud til siderne.
- Hovedets sider, lige bag øjnene, er kraftigt konvergerende bagud
- Ret tynd behåring på krop og de ofte temmeligt lange ben
- Ryg- og sidetornes tilstedeværelse og længde varierer meget alt efter art – men er ofte vigtig for arts-ID

Libelfamilien - *Libellulidae*

Kærguldsmede – *Leucorrhinia* (større nymfer)

- Øjne set ovenfra lidt mere tilbagestrøgne i.f.t. hovedets omrids; set forfra ret tilspidsede mod siderne
- Øjne hos alle arter ofte (dog ikke altid) stærkt gule på nedre dele
- Bagkropsundersiden hos alle arter ofte (dog ikke altid) med markante sorte/mørkebrune tegninger varierende i udstrækning ud fra artskarakteristisk grundmønster; kan dog være reduceret til mere utydelige gråbrunlige pletter eller mangler helt
- Arternes æg klækker ret kort efter æglægningen, og nymferne overvintrer derpå N (ofte 2) gange før forvandling forår-forsommer.

Hedelibeller – *Sympetrum* (større nymfer)

- Øjne set ovenfra lidt mere fremadstående i.f.t. hovedets omrids; set forfra omtrent halvkugleformede
- Øjne kun sjældent gule på nedre dele
- Bagkropsundersiden ikke med markante sorte tegninger, men til tider med mere utydelige gråbrunlige pletter
- Som hovedregel (dog ikke altid) overvintrer arterne som æg og har derpå kort nymfeudvikling fra forår til sommer.

Libelfamilien - *Libellulidae*

Kærguldsmede – *Leucorrhinia* (større nymfer)

Hedelibeller – *Sympetrum* (større nymfer)

Libelfamilien - *Libellulidae*

Flammelibel – Crocothemis erythraea (større nymfer)

- Øjne set ovenfra lidt mere tilbagestrøgne i.f.t. hovedets omrids; set forfra omtrent halvkugleformede
Øjne ofte næsten helt mørke, sjældent dog gule på nedre dele
- Rygtorne mangler, korte sidetorne på S8 og S9
- Undersiden af S7 og S8 med tæt række af korte børster langs bagkanten (i modsætning til hedelibel-arter uden rygtorne)
- Ofte karakteristisk lys plet i bagkropsleddenes baghjørner
- Bagkropsundersiden ikke med markante sorte tegninger, men ofte med mere utydelige rødbrunlige pletter
- Angives at overvintre som nymfe.

Pragtvandnymfefamilien - *Calopterygidae*

- Følehornenes 1. led meget langt, kraftigt og ret fremadrettet – på længde med eller længere end de efterfølgende, tynde led tilsammen
- Gælleblade meget stive, ret tykke og ugennemsigtige (ofte mørke med 1-2 lyse tværbånd); det midterste gælleblad er tydeligt kortere end de yderste.
- Masken fra forkanten med en dyb indskæring, der lidt nede udvider sig til et langt hul
- Ben lange og ret slanke
- Lever i rindende vand – kravler på planter mv.
- Normalt klækker arternes æg ret kort efter æglægningen, og nymferne overvintrer derpå N (ofte 2) gange før forvandling forår-sommer.

Kobbervandnymfefamilien - *Lestidae*

- Gælleblade lange, tynde, med sideårer ca. vinkelret ud fra midtertrachéen (ikke tydeligt skrå), normalt med mere eller mindre tydelige mørke tværbånd
- Forbryst stærkt indsnævret fortil, så hovedet, der er meget kort, næsten "sidder på en stilk"
- Masken på indersiden med lange børster placeret i to tydeligt skrå rækker
- Bagkrop altid temmeligt langstrakt cylindrisk, dog tilsmalnet bagtil
- Ben altid temmeligt slanke
- Nymfeudvikling i løbet af få måneder i sommerhalvåret (overvintrer som æg eller (Vintervandnymfer) som voksen).

Kobbervandnymfefamilien - *Lestidae*

Lestes

- Masken meget lang, inkl. et langt, smalt "skaft"

Kobbervandnymfefamilien - *Lestidae*

Grøn kobbervandnymfe og Vintervandnymfer – *Chalcolestes viridis* og *Sympecma*

- Masken ret kort, uden langt, smalt "skaft"

Grøn kobbervandnymfe – *Chalcolestes viridis*

- Karakteristiske smådetaljer på maskens gribefliges forrand
- Gælleblade tit lidt mere langstrakte

Vintervandnymfer - *Sympecma*

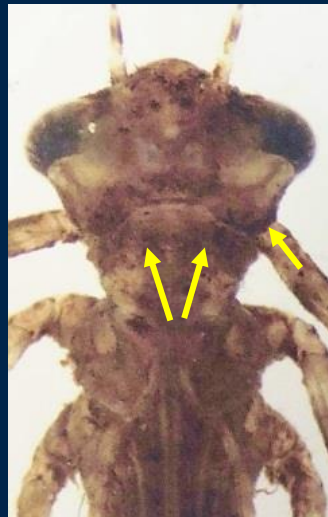
- Karakteristiske smådetaljer på maskens gribefliges forrand
- Gælleblade tit lidt mindre langstrakte

familien *Platycnemididae*

Fjerbenet vandnymfe – *Platycnemis pennipes*

- Masken på indersiden ca. 4 ret spredte børster ca. på række tværs over.
- Forbrystets overside (pronotum) med fremtrædende buler på hver side af midten
- Gællebladene ret tynde, med sideårer, der grener skråt ud fra midtertrachéen
- Gælleblade med uregelmæssige mørke pletter og/eller tværbånd, der ofte er særligt fremtrædende nær spidsen; gællebladene ender i en smal, lang, gerne lys spids (der dog ligesom resten af larven ofte er temmelig beskidt).
- Hovedets baghjørner næsten ca. retvinklet fremstående, kun kort afrundede.

familien *Platycnemididae*

Fjerbenet vandnymfe – *Platycnemis pennipes*

- Bagkroppen noget kort, bagtil tilsmalnet på et ret langt stykke
- Ben relativt brede, temmeligt lange; lår gerne med 4 mørke tværbånd
- Lever i vandløb eller større rene/iltrige søer – kravlende mellem vandplanter mv eller mellem træerødder
- Artens æg klækker ret kort efter æglægningen, og nymferne overvintrer derpå 2 (evt. kun 1) gange før forvandling forår-sommer.

familien *Coenagrionidae* (større nymfer)

- Gælleblade tynde, med sideårer, der grener skråt ud fra midtertrachéen
- Gælleblade kan have mørke tværbånd eller pletter eller mangle dem. Gælleblade kan variere meget i formen; de kan til tider ende i en smal spids/brod, men har anderledes kombination af form og farvetegning end hos fjerbenet vandnymfe
- Masken på indersiden med lange børster placeret i en gruppe/række (evt. dog med kun 1 børste – ofte en skrå række) på hver side af midten
- Hovedets baghjørner varierer mellem at være næsten retvinklet fremstående til at være bredt afrundede ikke-fremstående

familien *Coenagrionidae* (større nymfer)

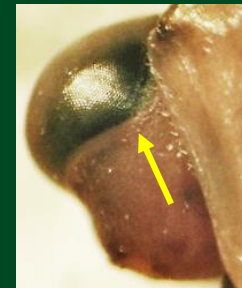
- Bagkrop varierer i længde og tilsmalning bagtil
- Ben relativt brede, lårene med 0-4 mørke tværbånd (4 kun dværgvandnymfe)
- Normalt klækker arternes æg ret kort efter æglægningen, og nymferne overvintrer derpå N (ofte 1-2) gange før forvandling forår-sommer.

familien *Coenagrionidae*

Rød vandnymfe – *Pyrrhosoma nymphula*

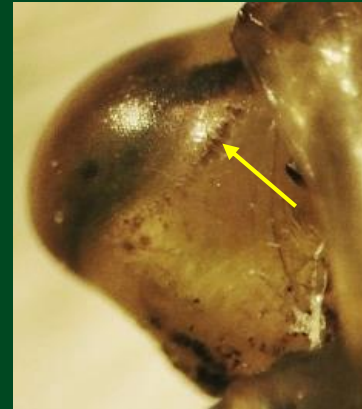
- Hovedets baghjørner næsten retvinklet fremstående (endda lidt mere end hos fjerbenet vandnymfe), kun ganske kort afrundede
- Bagkrop påfaldende kort, ret jævnt tilsmalnet i bageste halvdel
- Gælleblade korte og brede (og ender normalt i en spids/brod); de har samtidigt et mørkt tværbånd nær midten, der hos større larver normalt er ca. X-formet, og som evt. kan strække sig helt til basis.
- Gællebladene tværdeling (nodallinie) mellem inderste og yderste del er kun utydelig (men skrå og meget bagudbuet).
- Torne langs øjenranden på hovedets underside mangler eller er kun yderst svage (ud over eventuelle trådformede børster)
- Lår normalt med 2 tydelige mørke tværbånd
- Følehorn 7-leddede
- Undersiden af S1 med et tværbånd/række af temmeligt fine korte børster.

Familien Coenagrionidae

Coenagrion (større nymfer)(1)

- Hovedets baghjørner ret bredt afrundede, ikke særligt fremstående
- Gælleblade ret lange; ender afrundet eller ca. vinkelformet, normalt uden spids/brod yderst; uden tydelige mørke pletter eller bånd (evt. lidt mørke langs deres tværdeling, og inderste del evt. svagt mørkere tonet).
- Gællebladene med en lige over eller lidt skrå, til tider noget bugtet/bøjet, tydelig tværdeling mellem inderste og yderste del; længdeforholdet for inderste dels sider (med grove randtorne) normalt klart mindre end 3:2
- Hovedet bagtil normalt med mørke prikker, der også er udbredt i områder foran øjentracheerne
- Torne langs øjenranden på hovedets underside findes (ud over evt. trådformede børster)
- Undersiden af S1 nær bagkanten kun med ret spredte fine, korte børster.
- Følehorn 6-7-leddede

Familien Coenagrionidae

Coenagrion (større nymfer) (2)

- Lår med op til 3 tydelige mørke tværbånd
- Bagkrop ret lang; bagest tilsmalnet bagud.

Familien Coenagrionidae

Hue-, måne- og spydvandnymfe - *Coenagrion armatum*, *C. lunulatum* og *C. hastulatum* (større nymfer)

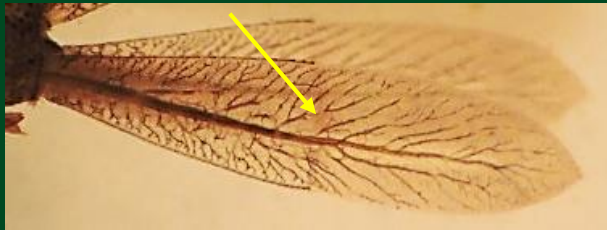
- Gælleblades ydre del med tydeligt fortykket rand
- Gælleblades tværdeling forløber omtrent lige, højst med svage bugtninger
- Uden korte, mørke striber fra øjenpigment mod midten (stedet kan dog være helt dækket af udbredt mørkt pigment)
- Følehorn 6-7-leddede
- Lår med højst 2 tydelige mørke tværbånd

Familien Coenagrionidae

Flagermus- og hestekovandnymfe - *Coenagrion pulchellum* og *C. puella* (større nymfer)

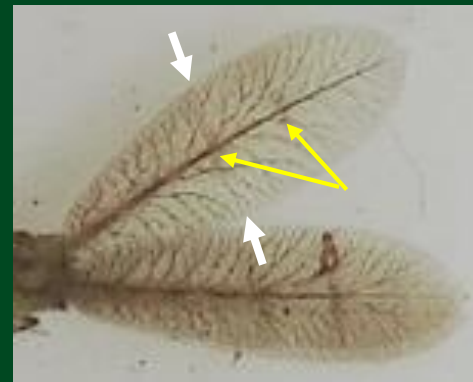
- Gællebladernes yderste del højst med yderst smalt, svagt fortykket rand
- Normalt med 2-3 korte, mørke striber fra øjenpigment mod midten (kan til tider skjules af mere udbredt område af mørkt pigment)
- Gælleblades tværdeling gerne noget bugtet/bøjjet
- Følehorn 7-leddede
- Lår med op til 3 tydelige mørke tværbånd

Familien Coenagrionidae

Almindelig vandnymfe – *Enallagma cyathigerum* (større nymfer) (1)

- Maskens gribefliges inderste led med en lille torn ved siden af den yderste lange børste
- Gælleblade ret lange og ofte ret brede; ender normalt med ret kort spids/brod eller ca. vinkelformet; ret ofte med 1-3 smalle, lidt mørkere tværbånd, der næppe når siderne.
- Gællebladene med en lige over eller lidt skrå, til tider noget bugtet/bøjet, ret tydelig tværdeling mellem inderste og yderste del; længdeforholdet for inderste dels sider (med lidt grovere randtorne) normalt klart mindre end 3:2
- Hovedets baghjørner ret bredt afrundede, ikke særligt fremstående
- Hovedet bagtil uden mørke prikker
- Torne langs øjenranden på hovedets underside findes (ud over evt. trådformede børster)
- Undersiden af S1 nær bagkanten kun med ret spredte fine, korte børster.
- Følehorn 6(-7)-leddede

Familien Coenagrionidae

Almindelig vandnymfe – *Enallagma cyathigerum* (større nymfer) (2)

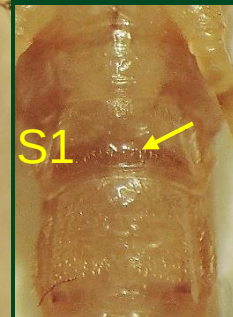
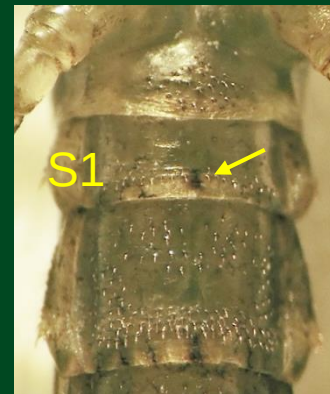
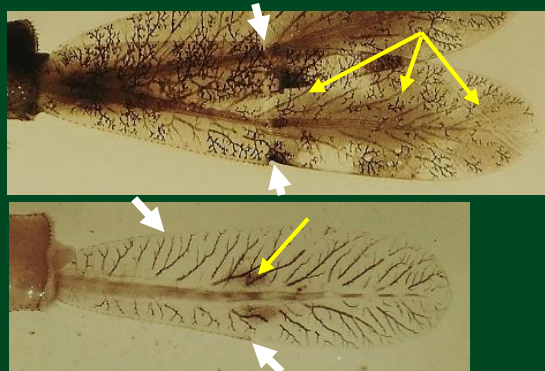
- Lår med op til 2 tydelige mørke tværbånd
- Bagkrop ret lang; bagest tilsmalnet bagud.
- Gerne overvejende meget lyst farvet – kan næsten virke gennemsigtig

Familien Coenagrionidae

Røddøjede vandnymfer – *Erythromma* (større nymfer) (1)

- Hovedets baghjørner ret bredt afrundede, ikke særligt fremstående
- Gælleblade lange (røddøjet v.) eller noget korte (lille røddøjet v.); ender afrundet eller ca. vinkelformet eller (især ofte hos lille røddøjet vandnymfe) med kort spids/brod yderst
- Gælleblade enten (røddøjet v.) med tydelige mørke tvær- og længdebånd i yderste del eller (lille røddøjet v.) højst med mørkere pletter til hver side for midtertrachéen
- Gællebladene enten (røddøjet v.) med en tydelig, lige over eller lidt skrå tværdeling mellem inderste og yderste del eller (lille røddøjet v.) med en utydelig, meget skrå tværdeling, som mest fremgår af de grove randtorne langs siderne af den inderste del.
- Hovedet bagtil højst med spredte, ofte utydelige mørke prikker, der dog også kan forekomme i områder foran øjentracheerne
- Torne langs øjenranden på hovedets underside findes (ud over evt. trådformede børster)
- Undersiden af S1 nær bagkanten med en tydelig tværrække af grove korte børster.
- Følehorn x-leddede

Familien Coenagrionidae

Røddøjede vandnymfer – *Erythromma* (større nymfer) (2)

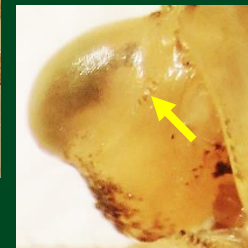
- Lår med op til 2 tydelige mørke tværbånd
- Bagkrop lang eller ret lang; bagest tilsmalnet bagud.

Familien Coenagrionidae

Farvevandnymfer – *Ischnura* (større nymfer) (1)

- Hovedets baghjørner ret bredt afrundede, ikke særligt fremstående
- Gælleblade ret lange eller noget korte; ender tilspidsede eller i en varierende lang/smalt spids/brod; uden tydelige mørke pletter eller bånd – evt. stedvis lidt mørkere langs midttrachéen.
- Gællebladene med en skrå, men utydelig, tværdeling mellem inderste og yderste del; inderste del markeret af grovere randtorne, der kan evt. mangle helt i gællebladets ene side (længdeforholdet for inderste dels sider normalt mindst 3:2)
- Stor farvevandnymfe ofte (og til tider lille farvevandnymfe?) med en lille, tydelig mørk plet på brystet ved basis af hvert vingeanlæg (ikke hos andre danske vandnymfer)
- Torne langs øjenranden på hovedets underside findes (ud over evt. trådformede børster)
- Hovedet bagtil til tider med mørke prikker, dog kun sparsomt foran øjentracheerne
- Undersiden af S1 nær bagkanten kun med ret spredte fine, korte børster.

Familien Coenagrionidae

Farvevandnymfer – *Ischnura* (større nymfer) (2)

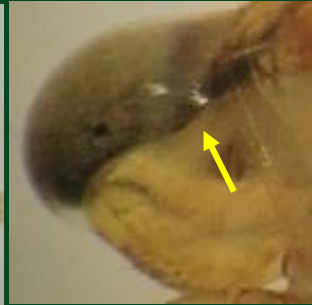
- Lår med op til 2 tydelige mørke tværbånd, men de mangler ofte helt hos lille farvevandnymfe
- Bagkrop ret lang eller lidt kort; bagest eller i bageste halvdel tilsmalnet bagud.

Familien Coenagrionidae

Dværgvandnymfe – *Nehalennia speciosa* (større nymfer) (1)

- Gælleblade temmeligt korte, bredest gerne i yderste halvdel; ender i en kort brod eller evt. afrundede; med ret små mørke pletter, især mod siderne.
- Gællebladene med en skrå, men utydelig, tværdeling mellem inderste og yderste del
- Torne langs øjenranden på hovedets underside mangler (ud over eventuelle trådformede børster).
- Hovedets baghjørner meget bredt afrundede, ikke-fremstående
- Følehorn x-leddede
- Hovedet bagtil uden mørke prikker
- Undersiden af S1 nær bagkanten kun med ret spredte fine, korte børster.

Familien Coenagrionidae

Dværgvandnymfe – *Nehalennia speciosa* (større nymfer) (2)

- Lår gerne med 4 mere eller mindre tydelige, mørke tværbånd
- Bagkrop kort; i bageste halvdel tilsmalnet bagud.
- Længde højst 10,5+3 mm – Danmarks mindste vandnymfe.

